

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

Contactpersonen

Ger Venema

Jouke de Vries

Kenmerk

1969205148

Zuidhorn

22 april 2025

Onderwerp

Beleidsmonitoring kwaliteitsvisie openbare ruimte 2024

Geachte leden van de raad,

Om een beeld te kunnen geven van de kwaliteit in de openbare ruimte is er in 2024 driemaal, volgens een door ons vastgesteld schouwprotocol, geschouwd. Bij de schouw is er gekeken naar de technische kwaliteit en de verzorging van het groen en de verzorging van de wegen (veegvuil en onkruid op verharding). In deze brief delen we de belangrijkste conclusies uit deze schouw met u.

Proces

Voor de beoordeling van de technische kwaliteit van de wegen is gebruik gemaakt van de wegininspectie uit 2024.

De eerste schouw van de openbare ruimte was in mei, de tweede in juli en de laatste schouw in september. De schouwen in mei en september werden in eigen beheer uitgevoerd en de schouw in juli was door ons uitbesteed aan een marktpartij, o.a. om de onafhankelijkheid te waarborgen. Onze eigen schouwen werden in gezamenlijkheid uitgevoerd door onze binnen- en buitendienst.

Tijdens iedere schouw werden er per woonkern 2 aselect getrokken locaties geschouwd. Een schouw- locatie heeft een afmeting van 100 x 100 meter. Onze nieuwe, digitale schouwmodule vormt bij de uitvoering van het schouwen een belangrijk hulpmiddel om deze schouwen efficiënter en gemakkelijker te kunnen uitvoeren.

Tussen de schouwen werd op ad hoc basis vinger aan de pols gehouden als het gaat om de kwaliteit van het groenonderhoud. Dit dagelijkse toezicht is toebedeeld aan voorlieden, coördinatoren en beheerders.

Postadres

Postbus 100
9350 AC Leek

Contact

Telefoon 14 0594
info@westerkwartier.nl

www.westerkwartier.nl

Pagina

1 van 5

Schouwresultaten zijn gemiddelden. Het is onmogelijk om een kwaliteitsniveau stabiel op hetzelfde niveau te handhaven. Net na een onderhoudsronde is het kwaliteitsniveau van een beheergroep zeer hoog en dat loopt weer terug totdat de volgende onderhoudsronde plaatsvindt. Weersinvloeden en een grotere druk op het gebruik van de buitenruimte kunnen een groot effect hebben op de uiteindelijke kwaliteit.

Het schouwen is gebeurd op basis van beeldkwaliteit als vastgelegd in de kwaliteitscatalogus openbare ruimte van de CROW. U heeft in 2021 gekozen voor realisering van het door ons voorgestelde scenario 3 uit onze kwaliteitsvisie openbare ruimte. Dit scenario beoogt grotendeels een basiskwaliteitsniveau te realiseren. Wel zijn er een aantal strategische doelen geformuleerd: zo is gekozen voor een hoge technische kwaliteit van fietspaden, een lage technische kwaliteit van parkeerplaatsen en een hoge kwaliteit van de verzorging van groen en wegen in centra, woongebieden en langs hoofdwegen.

Aangezien er in 2021 voor is gekozen om het budget voor het onderhoud van het groen t/m 2025 jaarlijks stapsgewijs te verhogen zal ook pas in 2025 de beoogde kwaliteit gehaald moeten worden.

Resultaten

De resultaten van de 3 schouwen en de uitgevoerde wegininspecties zijn verwerkt in het rapport "Beleidsmonitoring 2024", beheergroepen groen en wegen (zie bijlage). Hieronder volgt een korte samenvatting met toelichting.

a. Onkruid op verharding en het straatvegen.

De gemiddelde kwaliteit van het onkruid op verharding die uit de 3 schouwen in 2024 komt, is met 6,3 een basisniveau. De beoogde hoge kwaliteit in de centra, op hoofdwegen en in woongebieden wordt (nog) niet gehaald.

Verklaring

De gewenste kwaliteit per gebied is in het bestek vertaald naar een frequentie van het aantal rondes van het vegen en het onkruid bestrijden. Er wordt dus niet meer, zoals in het vorig bestek, op beeldkwaliteit gestuurd. Dit is een bewuste keuze geweest i.v.m. de slechte ervaring met het vorige bestek. De aannemer heeft aan zijn verplichtingen voldaan uit het bestek. Het kwaliteitsbeeld dat daarbij is ontstaan in 2024 is sterk negatief beïnvloed door het uitzonderlijk groeizame weer (voldoende neerslag, voldoende zon en relatief hoge temperaturen).

Verdere aanpak

Wij zien geen aanleiding om de aanpak in 2025 te veranderen. De kans dat we weer zo'n groeizaam jaar krijgen is niet zo groot. Ook zullen meer rondes ook meer gaan kosten. Mocht dit jaar blijken dat het onkruid wederom harder groeit dan ingecalculeerd, dan is te overwegen meer rondes te doen of anders de beoogde kwaliteit naar beneden bij te stellen.

b. Wegen

De gegevens van de technische kwaliteit komen uit de tweejaarlijkse wegininspecties. De huidige kwaliteit uit de inspectie van begin 2024 kunnen we vergelijken met de inspectie uit 2022 en 2020.

Technische kwaliteit uit de wegininspecties:

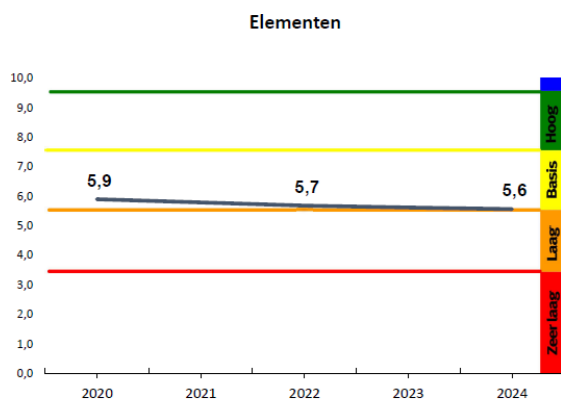
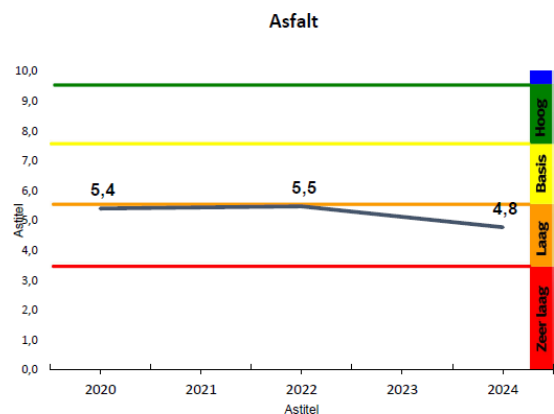
2020	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centra	Groengebied/ Parken	Hoofwegen	Woongebied	Totaal
Rijbaan	5,2	4,3	7,0	7,5	5,8	6,0	5,4
Fietspad	9,9	5,2	9,4	6,5	7,1	9,1	6,6
Parkeervak	6,7	4,8	4,9	4,9	5,5	5,6	5,4
Voetpad	7,9	8,4	7,1	9,2	7,5	6,6	7,1
Overig	8,8	9,5	7,4	8,1	9,2	7,2	8,4
							5,7

2022	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centra	Groengebied/ Parken	Hoofwegen	Woongebied	Totaal
Rijbaan	5,2	4,8	6,5	6,6	5,5	5,8	5,5
Fietspad	9,9	5,0	9,5	7,0	7,9	7,9	6,5
Parkeervak	6,0	4,8	4,8	4,7	5,8	5,0	5,0
Voetpad	8,1	5,7	6,3	7,9	6,9	6,2	6,4
Overig	8,6	6,6	6,8	7,6	7,6	6,4	6,9
							5,6

2024	Bedrijventerrein	Buitengebied	Centra	Groengebied/ Parken	Hoofwegen	Woongebied	Totaal
Rijbaan	4,5	4,4	6,4	6,2	4,5	5,6	4,9
Fietspad	7,1	6,0	9,5	6,4	7,4	6,8	6,7
Parkeervak	5,9	4,7	4,7	4,7	5,7	5,1	5,0
Voetpad	5,4	5,7	7,4	7,6	6,3	6,2	6,4
Overig	6,6	10,0	5,8	7,8	8,5	6,2	6,6
							5,1

Op basis van de resultaten in 2022 hadden wij in ons schouwadvies de volgende conclusies getrokken: *“De inzet van extra financiën voor het wegonderhoud werpt zijn vruchten af. De kwaliteit gaat omhoog, maar we zijn nog niet op de gewenste niveaus. Dit is ook logisch gezien we nog maar kort de extra middelen beschikbaar hebben. De komende jaren moet er vooral ingezet worden op het onderhoud van de asfaltwegen in het buitengebied (score moet van 4,8 naar minimaal 5,5) en de fietspaden in het buitengebied (score 5,0 moet naar minimaal 7,5). Dit is ook het uitgangspunt geweest van het onderhoud dat al in 2022 is uitgevoerd. Bij de volgende rapportage mogen we dan ook verwachten dat op deze onderdelen een sterke verbetering te zien zal zijn”.*

Uit de resultaten van de wegininspectie van begin 2024 blijkt dat de verbetering toch helaas niet is opgetreden (zie onderstaande tabellen). De gemiddelde kwaliteit van de wegen is achteruitgegaan terwijl we een verbetering hadden verwacht.

Verklaring

De kosten voor het onderhoud van het asfalt en de elementen zijn in de periode 2021 t/m 2024 gestegen met gemiddeld 34 %. De indexering die toegepast is op het onderhoudsbudget bedroeg in deze periode echter 11,7 %. Met andere woorden: de stijgende kosten zijn maar gedeeltelijk gecompenseerd, hierdoor konden we niet al het geplande en benodigde onderhoud uitvoeren. In 2022 is er eenmalig een extra budget beschikbaar gesteld van € 300.000,- in verband met de sterke stijging van de kosten van het asfalt. Voor de reconstructie van de Jonkersvaart is in april 2024 aan het college een extra krediet gevraagd van € 500.000,-. Het college heeft besloten dat de uitvoering van dit werk door kan gaan, maar dat de financiering binnen het bestaande budget moet plaatsvinden. Het werk is opgepakt en wordt op dit moment uitgevoerd. Dit heeft uiteraard wel consequenties voor het onderhoudsprogramma. Zo zijn er wegen doorgeschoven in de uitvoering, met extra achterstand in onderhoud tot gevolg. Daar komt nog bij dat door een aantal extreem droge jaren er extra schade is ontstaan aan het asfalt in het buitengebied. Dit heeft een sterk negatieve invloed op de kwaliteit (voor wegen in het buitengebied is dit gedaald van 4,8 in 2022 naar 4,4 in 2024). De omvang van de droogteschade is ca. 4,5 miljoen.

Conclusies

We moeten dus helaas constateren dat de afspraak die met uw is gemaakt over de kwaliteit van de wegen bij de vaststelling van de kwaliteitsvisie openbare ruimte niet is nagekomen. Vanaf 2022 is de kwaliteit achteruitgegaan in plaats van verbeterd. Door de stijging van de kosten kon er minder onderhoud gedaan worden dan eigenlijk had moeten. De omvangrijke droogteschade speelt hier ook nog een grote negatieve rol bij.

Ongeacht het feit dat de cijfers uit de laatste wegininspectie pas eind 2024 bekend waren, was het goed geweest als eerder bekend was geworden dat men uit de pas loopt met de jaarlijkse onderhoudsplanning. Dan had er tijdig naar een oplossing gezocht kunnen worden, bijvoorbeeld door extra financiële middelen aan te vragen of de kwaliteit naar beneden bij te stellen. Wij zeggen toe dat het Team Ruimtelijk Beheer gaat analyseren waardoor dit mis is gegaan en maatregelen neemt om dit in de toekomst te voorkomen. Om het inzicht te verbeteren is het te overwegen om elk jaar te gaan inspecteren en niet om de twee jaar. We komen hier op terug bij de evaluatie van de kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025 en de nieuw op te stellen visie voor de jaren hierna, die we eind dit jaar aan u willen aanbieden.

c. Groen

Technische staat en verzorging van groen

De technische staat van het groen varieert van een basis- tot een hoog kwaliteitsniveau. Gemiddeld wordt in 2024 over de 3 schouwen t.a.v. de technische staat in ieder geval een basiskwaliteitsniveau behaald. Wij voldoen hiermee in 2024 reeds aan de uitgangspunten van het gewenste scenario 3 van onze kwaliteitsvisie.

T.a.v. de verzorging van het groen kan worden gesteld dat wij in 2024 vooral een basiskwaliteitsniveau scoren op de gemeten locaties tijdens de 3 gehouden schouwen. De kwaliteit van de verzorging van het groen is in 2024 iets gedaald t.o.v. 2023. In 2023 werd op de gemeten locaties vaker het kwaliteitsniveau "hoog" behaald.

Qua verzorging worden de gestelde strategische doelen uit onze kwaliteitsvisie in centra, langs hoofdwegen en in woongebieden nog niet gehaald. Dat is in 2024 ook geen vereiste; pas in 2025

dient qua verzorging hier het kwaliteitsniveau “hoog” te worden bereikt. In 2025 worden hier voor de laatste maal extra middelen door ons voor beschikbaar gesteld.

Het beheer van zwerfafval scoort tijdens de schouwen in 2024 meestal een hoog kwaliteitsniveau. Er is eigenlijk geen verschil met 2023. Het ruimen van zwerfvuil heeft onze buitendienst goed in de vingers.

In 2024 is het bijmaaien van gazons en graskanten verbeterd t.o.v. het gemeten kwaliteitsniveau in 2023. Dit komt door een betere samenwerking met de buitendienst, het houden van meer toezicht en de inzet van extra mankracht in tijden dat dit voor het bijmaaien noodzakelijk was.

Speerpunten

In de nadere uitwerking van de kwaliteitsvisie zijn v.w.b. het groenbeheer een drietal speerpunten benoemd. Het gaat hier om het beheer van invasieve exotische landplanten (met name Reuzen- berenklaauw, Japanse duizendknoop en Reuzenbalsemien), het beheer van veiligheidsstroken langs fietspaden en het beheer van heesters, rozen en vaste planten binnen de bebouwde kom.

T.a.v. invasieve exotische landplanten kan door ons worden opgemerkt dat uit de 3 schouwen blijkt dat er in 2024 aantoonbaar beheer is uitgevoerd op de meeste locaties die wij in beeld hebben. Wij voldoen hiermee aan onze wettelijke plicht om dergelijke plantensoorten actief te beheren en verdere verspreiding te beperken. Wel is de kwaliteit van de uitvoering minder dan in 2023 en dat ligt niet alleen aan het groeizame weer. Op een aantal locaties is geconstateerd dat invasieve exotische landplanten niet onder controle zijn en het afgesproken beheerprotocol niet is nagekomen door onze buitendienst.

T.a.v. het beheer van veiligheidsstroken langs fietspaden kan worden opgemerkt dat uit de schouwen blijkt dat wij in 2024 niet aan de opdracht hebben voldaan om deze stroken overal 4 keer te maaien.

T.a.v. de beide hierboven genoemde speerpunten worden afspraken gemaakt om in ons beheersysteem tools te ontwikkelen die het eenvoudiger maken om te controleren of het afgesproken beheerprotocol ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Er kan dan vanuit beheer eerder worden bijgestuurd als zaken niet in de pas lopen.

T.a.v. het beheer van heesters, rozen en vaste planten binnen de bebouwde kom kan worden opgemerkt dat uit de schouwen blijkt dat tijdens 2 van de 3 rondes een hoog kwaliteitsniveau werd bereikt. Alleen de schouwronde in juli kwam uit op een basiskwaliteitsniveau. De kwaliteit in 2024 is wel minder dan die in 2023. Dit werd vooral veroorzaakt door het groeizame weer in 2024.

Wij vertrouwen er op u middels het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd. Voor gedetailleerdere en uitvoeriger informatie verwijzen wij naar het bijgaande rapport "Beleidsmonitoring 2024".

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester
R. Kleijnen, secretaris